

НУШ ЯК ПЛАТФОРМА ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Говоруха Людмила Петрівна,

вчителька початкових класів гімназії № 179 м. Києва

***Анотація.** Статтю присвячено актуальній проблемі розвитку навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи. Акцентовано увагу на активізації навчально-пізнавальної діяльності, як умови ефективного навчання.*

Ключові слова: розвиток, учні, початкова школа, навчально-пізнавальні завдання, ранкові зустрічі, ігри, осередки, технології, методики.

Вступ. Успіх у сучасному світі значною мірою визначається здатністю людини до самореалізації та постійної самоосвіти. Важливе місце в цьому займає спроможність до навчально-пізнавальної діяльності на уроках у початковій школі. Адже головним завданням Сучасної української школи є висока якість освіти для кожної дитини, не пристосування школяра до єдиної навчальної системи, як раніше, а орієнтація на індивідуальні потреби особистості, виховання та розвиток не стільки «знаючих», скільки «думаючих» громадян своєї країни. Застосування технологій з навчально-пізнавальної діяльності з учнями початкової школи на уроках сприяє підвищенню ефективності освітнього процесу, всебічному і гармонійному розвитку людини, її інтелектуального і морального зростання, виховання творчої особистості.

НУШ допомагає учням початкової школи стати активними, самостійними та творчими особистостями. Щоб сформувати таку особистість, потрібно шукати нові підходи до навчання. Отже, щоб дитина захотіла навчатися, її потрібно зацікавити. Ми вважаємо, що у початковій школі вчитель має так виконувати свою роботу, щоб всі учні поважали думку іншого, вміли самостійно і критично мислити, позитивно розв'язувати будь-які конфліктні ситуації.

Мета і завдання. Метою статті є висвітлення практичних аспектів розвитку навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи, що надає великі можливості кожній дитині відчувати радість досягнення, усвідомлення своїх здібностей, створити ситуацію успіху для розвитку особистості; зрозуміти, що успіх і задоволення можна отримати тоді, коли ти докладеш зусиль. Розглянути активізацію навчально-пізнавальної діяльності, як умову ефективного навчання.

Матеріали і методи дослідження. Для вирішення дослідницьких завдань використовувалися методи аналізу наукової літератури, діагностувальні методи (пілотажна бесіда, «мозковий штурм», пряме і опосередковане педагогічне спостереження).

Що ж таке активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів? Знайти відповідь на це питання намагалися давно.

Шукати самим учням знання, а не тільки отримувати готові, закликали Л. Песталоцці, А. Дістервег. Німецький педагог А. Дістервег говорить, що будь-який метод поганий, якщо привчає учня до пасивності, і гарний, якщо пробуджує в ньому самодіяльність. Діти великі «чомучки». Вони люблять все пізнавати. А пізнавальна діяльність відіграє надзвичайно важливу роль у розвитку розумової діяльності. Кожен урок повинен мати пізнавальний характер і одночасно захоплювати як своїм змістом так і способом викладу.

Для підвищення рівня мотивації до навчання плануємо свою роботу так:

- у змісті уроку є цікаві приклади, факти;
- знайомство з новим матеріалом у нестандартній формі;
- включення учнів у колективну навчальну діяльність;
- створення ситуації, коли учень оцінює сам себе;
- керування, схвалення, підтримка у процесі роботи.

Розвиток навчально-пізнавальної діяльності є актуальним аспектом сучасного уроку. Тому до підготовки уроків підходжу творчо, аби досягти доброзичливої атмосфери, активної участі учнів у навчальному процесі,

створюю необхідні умови для розвитку розумових і фізичних здібностей, загальної культури особистості.

Освітнім простором в НУШ є класна кімната. Саме тут відбуваються різні види навчально-пізнавальної діяльності. Умовно наш клас розділений на зони (осередки): навчальна зона, дослідницька зона, навчальна зона, зона відпочинку, осередок вчителя, ігрова та художньо-творча зона. Осередок навчально-пізнавальної діяльності організовано з урахуванням комфортного перебування у ньому вчителя та учнів. Розташували парти, враховуючи форми роботи та мету уроку.

Саме у тематичному осередку навчально-пізнавальної діяльності діти здійснюють свої перші відкриття та роблять упевнені кроки у навчанні. Таке середовище оснащено одномісними регульованими партами, що забезпечує швидку трансформацію для групової роботи. Парти мають полиці для зберігання особистих речей школяра.

Осередок навчально-пізнавальної діяльності, створене у класних кімнатах, забезпечує необхідність модернізації і просторово-предметного оточення для здійснення освітньої діяльності. Об'єднання навчальних матеріалів, логічність їх згрупування та розміщення у відповідних місцях кімнати сприяє більш ефективній організації навчальної діяльності учнів з формування ключових предметних та життєвих компетентностей.

Відповідно до теми тижня в класах організовано змінні тематичні осередки, де розміщуються стенди для діаграм з ключовими ідеями та стратегіями тематичних тижнів.

У педагогічному процесі Нової української школи зростає частка проектної та дослідницької діяльності. Осередок проведення дослідів представлений наявністю таких ресурсів як мікроскопи учнівські біологічні, набори мікропрепаратів «Ботаніка», математичні ваги, предметні муляжі тощо.

На уроках «Я досліджую світ» мої учні з величезним задоволенням і цікавістю проводять різні досліди та спостереження. При цьому діти вільно висловлюють свої припущення, а потім критично аналізують їх і відбирають

правильні відповіді. Головне – не кінцева відповідь, а сам процес розумової роботи, різні варіанти прийомів досягнення результату. Наприклад: «Чому взимку, якщо відчинити вікно, у повітрі утворюється туман, а в теплу погоду ми цього не помічаємо?», «Коли калюжі висихають швидше восени чи влітку? Чому?»

Кожного дня ми проводимо з дітками ранкові зустрічі. Проведення ранкових зустрічей є важливою складовою навчально-виховного процесу. Саме під час таких зустрічей діти розвивають спостережливість, опановують науку спілкування та уміння працювати в групі, формують ключові компетентності молодших школярів.

Результати дослідження. Навчально-пізнавальна діяльність вимагає використання інтерактивних методів навчання. Інтерактивні методи є спеціальною формою організації навчально-пізнавальної діяльності, в якій людина, що навчається, залучається до групового процесу та має можливість не тільки засвоювати тематичний матеріал, а й висловлюватися з приводу того, що вона розуміє, відчуває, знає, думає по відношенню до групової діяльності.

Згідно з вимогами НУШ я, як і багато моїх колег, проводимо уроки на свіжому повітрі. Проведення таких занять за межами класу впливають на ефективність подальших уроків у класі, урізноманітнюють освітній процес, сприяють підвищенню рівня сприйняття навчального матеріалу в класі. В такому невимушеному середовищі діти розкриваються і відчувають впевненість у своїх силах.

Моїм учням математика подобається найбільше з усіх предметів. Дуже важливим є розвиток пізнавальної діяльності учнів на уроках математики. У моїй роботі пріоритетним напрямком є розвиток логічного мислення й математичного мовлення. Щоб вдосконалювати обчислювальні навички, підбираю пов'язаний з життям цікавий матеріал. Щоб підтримати інтерес дітей на уроках використовую різні математичні ігри, анаграми, задачі-жарти, віршовані-задачі із серії «Цікава математика».

Ці види завдань потребують від кожного учня гнучкості мислення, творчої активності розвивають пам'ять, увагу, уяву.

Висновки. Завдання кожного вчителя знайти найменші родзинки таланту в учнях. Пророчими є слова Василя Сухомлинського: «Є успіх, є бажання вчитися. Особливо важливо це на першому етапі навчання – в початковій школі, де дитина не вміє долати труднощі, де невдача приносить справжнє горе». Важливо, щоб діти відчули потребу в знаннях прагнули ними оволодіти.

Таким чином, розвиток навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів є актуальним напрямком в сучасній практиці навчання нової української школи і потребує розробки відповідних методик і технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дараган Т. Роль учителя у формуванні позитивного ставлення учнів до навчання / Т. Дараган // Початкова школа. – 2010. - №4. – С. 69-70.
2. Дзюбка Л. В. Діагностика навчальної мотивації: збірник методик / Людмила Дзюбка, Людмила Гриценко. – К.: Шк. світ, 2011. – 128 с.
3. Коваленко С. М. Активізація пізнавальної та креативної діяльності учнів». (Електронний ресурс) Режим доступу: <http://4gdpzo.lvivedu.com/uk/article/aktivizatsiya-piznavalnoyi-ta-kreativnoyi-diyalnos-3.html>
4. Методи діагностики пізнавальної активності молодшого школяра. (Електронний ресурс). Режим доступу: <https://www.google.com.ua/search?q=>
5. Державний стандарт початкової загальної освіти (Електронний ресурс). Режим доступу: <http://mon.gov.ua/content/Новини/2017/08/21/novijderzhavnijstandartphatkovoyi-zagalnoyi-osviti.pdf>